РЕШЕНИЕ НА СЪДА (седми състав)

15 май 2008 година *

По дело C-276/07

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 234 ЕО от Corte d'appello di Firenze (Италия) с акт от 18 май 2007 г., постъпил в Съда на 11 юни 2007 г., в рамките на производство по дело

Nancy Delay

срещу

Università degli studi di Firenze,

Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS),

Repubblica italiana,

СЪДЪТ (седми състав),

състоящ се от: г-н U. Lõhmus, председател на състав, г-н J. N. Cunha Rodrigues (докладчик) и г-н Ал. Арабаджиев, съдии,

* Език на производството: италиански.

генерален адвокат: г-н J. Mazák,
секретар: г-жа K. Sztranc-Sławiczek, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 6 март 2008 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за г-жа Delay, от адв. L. Picotti, avvocato,

— за Università degli studi di Firenze, от адв. R. de Angelis и адв. S. de Felice, avvocatesse,

— за Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS), от адв. L. Maritato, адв. A. Coretti и адв. F. Correra, avvocati,

— за Repubblica italiana, от г-н I. M. Braguglia, в качеството на представител, подпомаган от г-н S. Fiorentino, avvocato dello Stato,

— за Комисията на Европейските общности, от г-н E. Traversa и г-жа L. Pignataro, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 39 ЕО.

2 Запитването е отправено в рамките на спор между г-жа Delay и Università degli studi di Firenze, Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS) и Repubblica italiana във връзка с признаването на придобитите от нея права при изпълнението на задължения като лектор на обменни начала.

Правна уредба

Национална правна уредба

3 В италианското законодателство съществува особена категория преподаватели по чужд майчин език, която е наречена общо „лектори на обменни начала“ и е уредена в културните спогодби, сключени между Кралство Белгия и Италианската република, както и в Закон № 62 от 24 февруари 1967 г. (GURI бр. 65 от 13 март 1967 г., наричан по-нататък „Закон № 62/1967“).

4 Член 24 от Закон № 62/1967 предвижда:

„1. В съответствие с някои ратифицирани по надлежния ред културни спогодби е възможно чуждестранни граждани да заемат щатна длъжност на лектор за срок от една година, като този срок впоследствие може да бъде подновяван, в отклонение от разпоредбите на член 13, последна алинея от Закон № 349 от 18 март 1958 г.

2. Длъжността се заема с решение на ректора, след обсъждане в рамките на факултета и училището и по предложение на професора — титуляр на съответната катедра, който избира от списък с три кандидатури, определени от компетентните органи на страната на произход.

3. Вместо обичайно изискваните документи се представят декларации на компетентните дипломатически власти, които удостоверяват, че избраният кандидат отговаря на всички условия и освен това притежава дипломите, необходими за назначаване като лектор в университета в страната на произход.

4. По реда и условията на предходните алинеи и в съответствие с надлежно ратифицирани културни спогодби, освен щатна длъжност чуждестранните граждани могат да заемат и специална длъжност като лектор по чужд език и литература; разрешение за това дава министърът на държавното образование.

[…]“

5 Член 28 от Декрет № 382 на президента на Републиката от 11 юли 1980 г. (редовна притурка към GURI бр. 20 от 31 юли 1980 г.) предвижда:

„При спазване на предвиденото финансиране […], по мотивирано предложение на заинтересования факултет и при действителна необходимост от упражнения на студенти, които посещават езиков курс, както и в случаи, които е възможно да не са уредени от специални международни спогодби, ректорите могат да наемат на работа с частноправен договор лектори по чужд майчин език, които са с доказана и призната компетентност, проверена от факултета, като съотношението между лекторите и действително посещаващите курса студенти не може да надвишава 1 към 150. […].

Посочените в алинея първа договори не могат да се продължават след изтичането на академичната година, за която са сключени, и подлежат на подновяване всяка година за срок до пет години. […]“

6 Въз основа на Решение от 30 май 1989 г. по дело Allué и Coonan (33/88, Recueil, стр. 1591) и Решение от 2 август 1993 г. по дело Alluè и др. (C-259/91, C-331/91 и C-332/91, Recueil, стр. I-4309) Италианската република приема Декрет-закон № 120 от 21 април 1995 г., утвърден със Закон № 236 от 21 юни 1995 г. (GURI бр. 143, от 21 юни 1995 г., стр. 9, наричан по-нататък „Закон № 236/95“), който има за цел да реформира обучението по чужди езици в италианските университети.

7 Закон № 236/95 предвижда четири основни правила:

— премахва се длъжността „лектор по чужд майчин език“, създадена с член 28 от Декрет № 382/80 на президента на Републиката от 11 юли 1980 г., и се замества с длъжността „сътрудник и езиков експерт по майчин език“ (наричан по-нататък „езиков сътрудник“),

— университетите наемат на работа езиковите сътрудници с частноправен трудов договор (а вече не с граждански договор), който обикновено се сключва за неопределено време и само по изключение, за да се отговори на временна необходимост, за определен срок,

— наемането на работа на езиковите сътрудници се осъществява чрез открита процедура за подбор, чиито условия и ред се определят от университетите съгласно съответната им правна уредба,

— лицата, сключили договор като лектор по чужд майчин език, както и лицата, чийто договор е изтекъл, освен ако липсата на подновяване на договора се дължи на непригодност на лицето или премахване на длъжността, се наемат с предимство на работа и освен това запазват, на основание на член 4, трета алинея от Закон № 236/95, придобитите по предходни правоотношения права.

8 Според член 1, параграф 1 от Декрет-закон № 2 от 14 януари 2004 г. за приемане на неотложни мерки във връзка с икономическото третиране на езиковите сътрудници в някои университети и за приравняване на дипломите (GURI бр. 11 от 15 януари 2004 г., стр. 4):

„В изпълнение на Решение [от 26 юни 2001 г. по дело Комисия/Италия (C-212/99, Recueil, стр. I-4923)], постановено от Съда […], за езиковите сътрудници, бивши лектори по чужд майчин език в университетите в Базиликата, Милано, Палермо, Пиза, „La Sapienza“ в Рим и в Института за източни науки в

Неапол, […] съразмерно на броя отработени часове и като се отчита обстоятелството, че за пълна заетост се изискват 500 часа, се предвижда икономическо третиране, аналогично на предвиденото за заемащите длъжност изследователи на непълно работно време, считано от момента на първото наемане на работа, освен когато може да се предостави по-благоприятно третиране; […]“

9 Закон № 230 от 18 април 1962 г. за уреждането на трудовите договори с определен срок (GURI бр. 125 от 17 май 1962 г., наричан по-нататък „Закон № 230/62“), който се прилага спрямо всички национални работници, чието трудово правоотношение е уредено с частноправен договор, предвижда съгласно член 2, че „ако трудовото правоотношение продължи след изтичането на първоначално определения или впоследствие продължения срок, трудовият договор се разглежда като договор за неопределено време от датата на първото наемане на работника на работа“.

10 От акта за препращане е видно, че категорията „лектор на обменни начала“ никога не е премахвана.

Спорът по главното производство и преюдициалният въпрос

11 От 1 ноември 1986 г. до 31 октомври 1994 г. г-жа Delay, белгийска гражданка, работи като лектор на обменни начала в Università degli studi di Firenze на основание срочни договори, които са последователно продължавани. Г-жа Delay първо участва в конкурс, организиран от Commissariat général aux relations internationales в Брюксел за лектори по френски език и литература. След като тя печели конкурса, нейната автобиография е изпратена на посочения университет заедно с имената на други участници, които също са преминали успешно конкурса, за да може университетът да избере лектор на обменни начала.

12 На 31 октомври 1994 г. нейният договор не е подновен, тъй като името ѝ вече не е в списъка, предоставен на Università degli studi di Firenze от белгийските власти.

13 На 28 декември 1994 г., след като два месеца не е упражнявала никаква професионална дейност, г-жа Delay сключва със същия университет трудов договор за неопределено време, който се урежда от Закон № 236/95, приложим от 1 януари 1994 г. спрямо езиковите сътрудници.

14 Независимо че изпълняваните задължения са същите, въведеното с новия режим възнаграждение е по-ниско от получаваното преди това от г-жа Delay. След като не е било възможно да се постигне споразумение с Università degli studi di Firenze, на 21 юли 2003 г. г-жа Delay предявява иск пред Tribunale di Firenze, с който по-конкретно цели договорът ѝ да бъде признат за договор за неопределено време, считано от 1 ноември 1986 г., т.е. от възникването на нейното трудово правоотношение с Università degli studi di Firenze. Г-жа Delay по същество желае да се ползва от предвидения в Декрет-закон № 2 от 14 януари 2004 г. режим, който признава придобитите права от бившите лектори по чужд майчин език.

15 Tribunale di Firenze отхвърля нейния иск, като по-конкретно приема, че лекторите на обменни начала са категория, съвсем обособена от категорията на лекторите по чужд майчин език, която се урежда със специална правна уредба.

16 Г-жа Delay обжалва това решение пред Corte d'appello di Firenze, според който, след като не е видно, че принципите, прогласени от Съда в Решение от 18 юли

2006 г. по дело Комисия/Италия (C-119/04, Recueil, стр. I-6885), са спазени по отношение на лекторите на обменни начала, решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Могат ли член 39 [ЕО] и производните актове (по-конкретно тълкуването, дадено в решения [посочени по-горе] от 26 юни 2001 г. по дело [Комисия/Италия] и от 18 юли 2006 г. по дело [Комисия/Италия]) да се тълкуват в смисъл, че е законосъобразна правната уредба, прилагана спрямо т.нар. „лектори на обменни начала“, назначени по-рано въз основа на срочен договор (съгласно Закон № 62/1967), на които при замяната на такъв договор с договор за неопределено време не се гарантира защита на всички техни права, придобити от момента на първото им назначаване, с последици не само във връзка с увеличенията на тяхното възнаграждение, но и с отчитането на трудовия им стаж и с изплащането от работодателя на осигурителни вноски?“

По преюдициалния въпрос

17 С този въпрос препращащата юрисдикция иска по същество да установи дали при замяната на срочен трудов договор като лектор на обменни начала с трудов договор за неопределено време като езиков сътрудник член 39, параграф 2 ЕО допуска на лице, което се намира в положението на жалбоподателя в главното производство, да се откаже признаването на придобитите права от датата на първото му наемане на работа, с последиците от това във връзка с възнаграждението, с отчитането на трудовия стаж и с изплащането от работодателя на осигурителни вноски.

18 Трябва да се припомни, че съгласно член 39, параграф 2 ЕО свободното движение на работници налага премахването на всякаква дискриминация, основаваща се на гражданство, между работниците от държавите-членки, що се отнася до заетостта, възнаграждението и другите условия на труд.

19 Спазването на принципа на равно третиране, който намира специфично изражение в член 39 ЕО, изисква да не се третират по различен начин сходни положения и да не се третират еднакво различни положения, освен ако такова третиране не е обективно обосновано (вж. по-конкретно Решение от 3 май 2007 г. по дело Advocaten voor de Wereld, C-303/05, Сборник, стр. I-3633, точка 56).

20 Следователно за да се установи дали спрямо г-жа Delay се прилага дискриминационно третиране, е необходимо да се провери дали на национален работник, поставен в положение, сходно с това на жалбоподателя в главното производство, се признават придобитите от него права, считано от датата на първото му наемане на работа.

21 Трябва да се отбележи, че когато национален работник, чието трудово правоотношение се урежда от частното право, има право по силата на Закон № 230/62 срочният му трудов договор да бъде преобразуван в договор за неопределено време, всички придобити от него права се запазват, считано от датата на първото му наемане на работа. Тази гаранция има последици не само от гледна точка на заплатата, но и по отношение на трудовия стаж и на изплащането от работодателя на осигурителни вноски.

22 Както Съдът вече е постановил, Закон № 230/62 трябва да служи като основа за сравнение при проверката дали приложимият режим спрямо бившите лектори по чужд майчин език, а след това езикови сътрудници, е аналогичен на общия режим на националните работници, или напротив, предвижда за тях по-ниско равнище на защита (Решение от 26 юни 2001 г. по дело Комисия/Италия, посочено по-горе, точка 25).

23 Ако по силата на Закон № 230/62 на националните работници се признава кариерното развитие от гледна точка на увеличения на заплатата, на трудовия стаж и на изплащането от работодателя на осигурителни вноски, считано от датата на първото им наемане на работа, на бившите лектори по чужд майчин език, впоследствие езикови сътрудници, трябва да се признае по същия начин кариерното развитие, считано от датата на тяхното първо наемане на работа (Решение от 26 юни 2001 г. по дело Комисия/Италия, посочено по-горе, точка 30).

24 Необходимо е все пак да се напомни, че прилагането на Закон № 230/62 спрямо националните работници предпоставя съществуването на трудово правоотношение между работодателя и работниците.

25 От предоставената на Съда преписка обаче е видно, че трудовият договор като лектор на обменни начала на г-жа Delay изтича на 31 октомври 1994 г., а договорът ѝ като езиков сътрудник е сключен едва на 28 декември 1994 г., т.е. два месеца по-късно.

26 Националната юрисдикция, която единствено е компетентна да преценява фактите и да тълкува националното законодателство, следва да прецени дали е налице непрекъснатост на задълженията, изпълнявани от г-жа Delay за Università degli studi di Firenze в качеството на лектор на обменни начала, и задълженията, които са ѝ възложени като езиков сътрудник.

27 Ето защо при преценката си посочената юрисдикция трябва да провери, на първо място, дали професионалната дейност, осъществявана от лекторите на обменни начала, и дейността, осъществявана от езиковите сътрудници, имат едно и също функционално съдържание, по-конкретно от гледна точка на определянето на педагогическите параметри на курсовете по изучаване на чужди

езици, както и при оценката на знанията на студентите, и на второ място, дали въпросните два вида задължения отговарят на едни и същи образователни нужди на италианските университети.

28 Ако препращащата юрисдикция установи, че съществува непрекъснатост между задълженията като лектор на обменни начала и задълженията като езиков сътрудник, изпълнявани от г-жа Delay въпреки временното прекъсване на трудовото правоотношение с нейния работодател, следва да се провери дали на национален работник, поставен в сходно положение, в приложение на Закон № 230/62 се признават придобитите права, считано от датата на първото му наемане на работа.

29 Що се отнася по-конкретно до последиците от прекъсването на трудовото правоотношение, трябва да се подчертае, че в точка 28 от Решение от 26 юни 2001 г. по дело Комисия/Италия, посочено по-горе, Съдът е постановил, че само с анализ, който се съсредоточава върху съдържанието, а не върху формата на правните режими, може да се установи дали действителното им прилагане спрямо различни категории работници, поставени в сходни правни положения, води до съвместими, или напротив, несъвместими положения с основния принцип на недопускане на дискриминация, основана на гражданство.

30 Предвид всички предходни съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че при замяната на срочен трудов договор като лектор на обменни начала с трудов договор за неопределено време като езиков сътрудник член 39, параграф 2 ЕО не допуска на лице, което се намира в положението на жалбоподателя в главното производство, да се откаже признаването на придобитите права от датата на първото му наемане на работа, с последиците от това във връзка с възнаграждението, с отчитането на трудовия стаж и с изплащането от работодателя на осигурителни вноски, ако това се признава на национален работник, поставен в сходно положение. Националната юрисдикция трябва да провери дали това е така в главното производство.

По съдебните разноски

31 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред препращащата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (седми състав) реши:

При замяната на срочен трудов договор като лектор на обменни начала с трудов договор за неопределено време като сътрудник и езиков експерт по майчин език член 39, параграф 2 ЕО не допуска на лице, което се намира в положението на жалбоподателя в главното производство, да се откаже признаването на придобитите права от датата на първото му наемане на работа, с последиците от това във връзка с възнаграждението, с отчитането на трудовия стаж и с изплащането от работодателя на осигурителни вноски, ако това се признава на национален работник, поставен в сходно положение. Националната юрисдикция трябва да провери дали това е така в главното производство.

Подписи